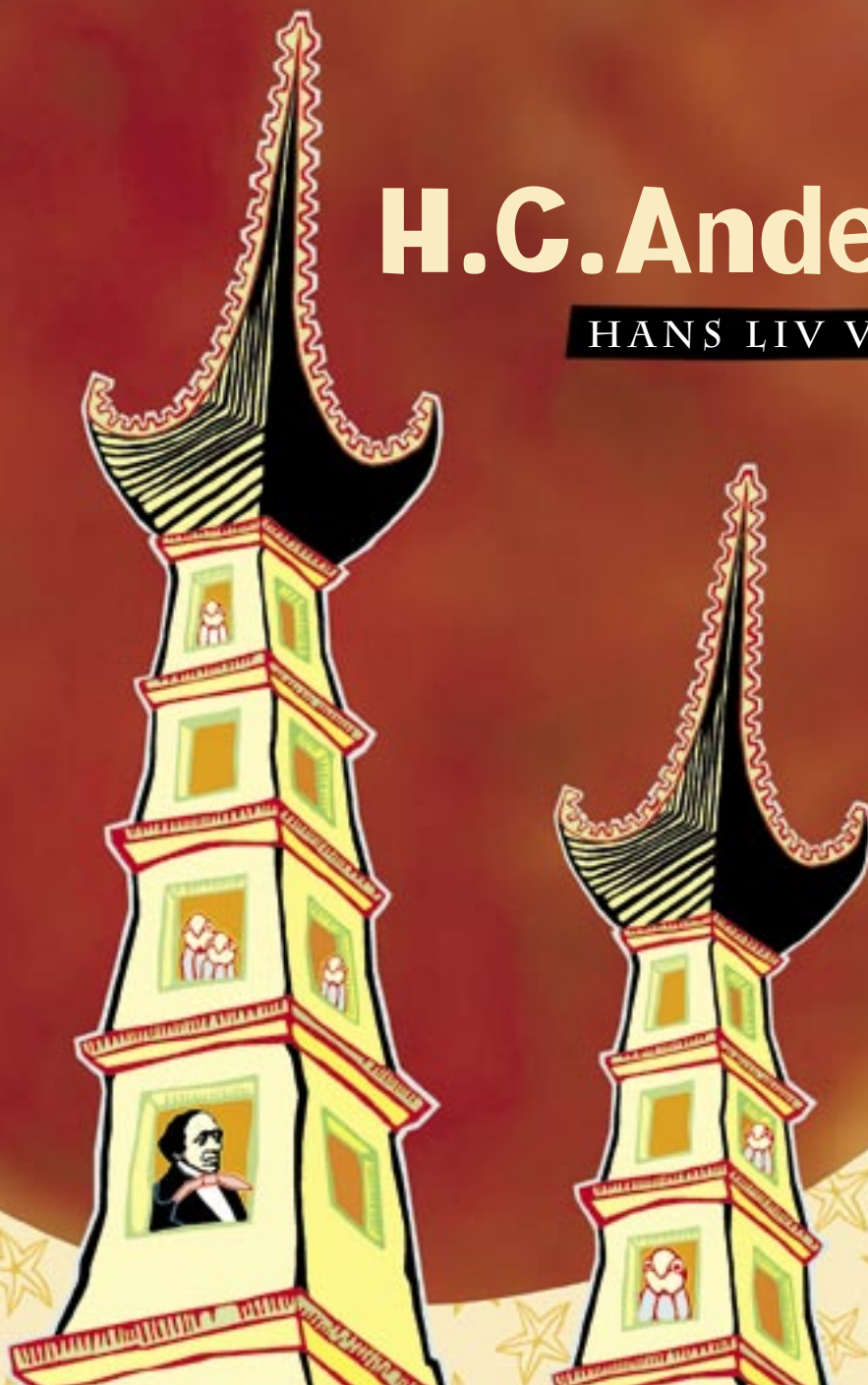

H.C. Andersen

HANS LIV VAR ET EVENTYR

En emneliste fra biblioteket

H.C. Andersen

1805-1875

DEN 6. SEPTEMBER 1819 stod den 14-årige dreng Hans Christian af på Valby Bakke med postvognen fra Odense med kun 13 rigsdaler på lommen. Han kendte ingen i København, men med et anbefalingsbrev i lommen fra Bogtrykker Iversen var han overbevist om, at han var kommet til mulighedernes by, stærkt opmuntret af en spåkone. Hun havde spået, at han ville blive så berømt, at Odense en dag ville hylde ham med et stort fyrværkeri.

DA HANS CHRISTIAN VAR 11 ÅR, DØDE FAREN, der var skomager. Faren havde givet ham troen på hans kunstneriske anlæg. Han yndede at fortælle eventyr og historier for sin søn eller lege med dukketeater. Så unge Hans Christian lyttede til Holberg, Shakespeare og eventyret om Aladdin.

MOREN vaskede tøj sammen med andre fattige kvinder ved Odense Å. Her hørte han de historier, kvinderne fortalte hinanden, mens de vaskede tøj for de rige, og til den årlige humlehøst lyttede han til folkeeventyr, hvor det vrimlede med feer, trolde, drager og prinsesser.

Efter farens død begyndte moren at drikke, og hun fandt sig en ny mand. Hans Christian havde opgivet den læreplads, moderen havde overtalt ham til at begynde i, fordi han også dér blev mobbet på grund af sin væremåde og sit specielle udseende. Så nu ville han prøve lykken i København. Han ville være berømt! **BERØMT BLEV HAN,** og hans tro på egne kunstneriske evner forblev uantastet. Han bankede således på hos flere ledende kræfter inden for den københavnske

teater- og kunstelite. Nogle kunne se hans naturtalent, men mente han manglede uddannelse. Så han fik en friplads på skolebænken sammen med elever, der var fem år yngre. Ofte gik han turen fra Det Kgl. Teater efter forestillingen søndag aften og til Slagelse, hvor skolen lå – læsende i en bog. Trods pinsler og ensomhed blev han student.

TEATRET var hans store fascination, så det var et naturligt springbræt for H.C. Andersens ambitioner. Men efter nogle mislykkede forsøg ud i kunstarterne, måtte han sande, at evnerne ikke slog til. Ved hårdt arbejde lykkedes det ham efterhånden at komme i kontakt med tidens store digtere og kunstnere. Mange af dem samledes i "Bakkehuset" på Frederiksberg – hvor ægteparret Kamma og Knud Rahbek arrangerede litterære saloner – og blev katalysatorer for en litterær bevægelse i Europa. Knud Rahbek sad i Det Kgl. Teaters ledelse, og via ham fik H.C. Andersen kontakt med Jonas Collin, der overtalte kongen til at finansiere H.C. Andersens første dannelsesrejse. Collin havde øje for hans evner og forblev H.C. Andersens mæcen til sin død, ligesom B.S. Ingemann også var én af hans faderskikkelser.

BERØMMELSE OG UDØDELIGHED

H.C. Andersen var den første danske forfatter, der insisterede på at leve som forfatter. Han var aldrig ansat i offentlig eller

privat regi, og han skabte dermed myten om "den frie kunstner". Fra fattigdom kæmpede han sig vej til verdensberømmelse. Hans produktion har en enorm spændvidde – fra eventyr, sange og mere end 1000 digte til 47 teaterstykker, dagbøger, rejsebeskrivelser, korrespondance og store romaner. I 1830'erne kom hans gennembrud i form af de tre ungdoms- og dannelsesromaner: "Improvisatoren", "O.T." og "Kun en spillemand". **Romanerne gjorde ham berømt, men det var eventyrene, der gjorde ham udødelig**, som hans ven H.C. Ørsted sagde.

DE FØRSTE EVENTYR, "Eventyr, fortalte for børn" skrev han i 1835 på grund af pengemangel og på baggrund af de historier, han havde hørt hjemme i Odense. Det var de fire eventyr: "Fyrtøjet", "Lille Claus og Store Claus", "Prinsessen på ærten" og "Lille Idas Blomster". Man kan genkende træk fra Aladdin og Ali Baba og de 40 røvere.

Men det var først med "Den grimme ælling" i 1842 han fik en positiv modtagelse af alle anmeldere. Det blev det mest populære eventyr, og det fik nærmest hitstatus i hele Europa. Forfatteren Johannes Møllehave kalder eventyrene for miraklet i dansk litteratur. H.C. Andersen appellerer til fantasi og følelser, og som den første forfatter skriver han i talesprog til børn.

Barnet har en aktiv rolle, og dyr og ting kan tale og føle. Væk er den opdragende tone, der ellers var typisk for tiden. Der er et synligt budskab, og handlingen drejer sig om fundamentale modsætninger. Han er fortæller på flere planer – samtidig konkret og symbolsk – og anvender mange stilistiske træk. De 156 eventyr, han har skrevet, indeholder summen af vore liv. Selv sagde han, at han skrev enten på en solstråle eller en malurtdråbe. Det var desuden lige så naturlig en drift for ham at tegne, klippe og klistre som at rejse og skrive, så han havde altid pen og saks på sig. I dag eksisterer der 800 løsrevne papirklip af ham.

KILDERIGDOM

Den verdensberømte forfatters liv og værker er beskrevet ned til den mindste detalje. Vi kender til hans sygdomme, uheld, store stemningsskift og ulykkelige forelskelser. Det er muligt at kortlægge, hvor han blev inspireret til at skrive sine værker, hvad han tænkte om mennesker, og hvilke oplevelser og rejser, han fik mulighed for at realisere i sit liv. Af én eneste grund: Han skrev dagbog og havde en livlig brevkorrespondance – og et netværk på omkring 1000 personer.

Alt dette er et uvurderligt materiale for eftertiden, og det er en bevidst overvejelse fra hans side. At det skulle bruges til noget. Han vidste, at oplysningerne ville blive fundet og anvendt, ellers havde han destrueret dem. Over hele verden er folk beskæftiget med at studere hans liv og værker, der er oversat til alverdens sprog. Det foregår på universiteter såvel som blandt lægmænd og skolebørn. For H.C. Andersen besad en sjælden evne: **HAN KUNNE TALE OG FORMIDLE SINE BUDSKABER TIL ALLE** – uanset køn, alder og baggrund. Han var

gerne midtpunkt som fortæller i selskabeligt lag. Han havde en kunstnerisk ambition – ikke materiel, og han skrev for at holde ud at leve, ikke for at leve af det. Alligevel døde han som mangemillionær. Penge, der blandt andet blev anbragt i en støttefond for fattige drenge med talent.

EUROPA SOM ARENA

Foruden at påtage sig gæsterollen til middage hos københavnske familier, i teatret og på besøg på danske herregårde, hvor han skrev en stor del af sin produktion, var han meget berejst. 29 rejser blev det til: Til Orienten og det meste af Europa, og det gjorde ham til tidens største kosmopolit. Lige som den samtidige danske billedhugger Thorvaldsen måtte han væk fra Danmark, for at hans talent kunne udfoldes optimalt. Italien blev hans åbenbaring. Han skabte uden at vide det grundlaget for den senere globalisering og var forud for sin tid – et moderne netværksmenneske på evig rejse, en verdensborger, der skabte værdige modbilleder i kraft af sin person, sin væremåde og sin kæmpemæssige produktion. Hans usædvanlige evne til at indfange det essentielle i stort og småt var enestående.

Han var langt mere **ANERKENDT I UDLANDET**, hvor han blev budt inden for hos konger, kejsere og kendte kulturpersoner, men også blev genkendt af barnet på gaden. Af samme grund trivedes han bedst på sine rejser og var Danmarks, måske Europas, mest berejste person.

Efter hans drama **"AGNETE OG HAVMANDEN"** var blevet pebet ud på teatret, sagde han om danskerne, at de kunne være "onde, kolde, sataniske"! ... Syv år senere skrev han sangen og kærlighedserklæringen **"I DANMARK ER JEG FØDT"** – en nationalhymne til Danmark. Et udtryk for hans ambivalens til fædrelandet.

**I 1867 BLEV H.C. ANDERSEN
UDRÅBT TIL ÆRESBORGER I ODENSE!**

Romaner

Berntsen, Birgitte FREMME AF VERDEN

Hovedland, 2004. 366 s.

Et velbeskrevet portræt af H.C. Andersens sommerophold på herregården Glorup under Treårskrigen 1848-50. Man genkender ham, irriteres, føler medlidenhed, bliver patetisk og lever sig helt ind i hans sære kreative og smertefulde tankegang.

Dalager, Stig REJSE I BLÅT – ROMAN OM ANDERSEN

People's Press, 2004. 341 s.

H.C. Andersens tilbageblik på sit liv – set fra dødslejet i villa Rolighed på Østerbro. Omtåget af morfin rejser han i tid og rum – forfatteren identificerer sig med H.C. Andersen, et litterært fif, der gør hovedpersonen særdeles levende og vedkommende.

Rindel, Gerd EJ BLØT TIL LYST

Hans Reitzel, 1990. 182 s.

Vi følger H.C. Andersens mange nederlag de første år i København inden for teatrets verden og møder med mange spændende københavnske personligheder. Da fru Kamma Rahbek kalder ham digter – får han noget at tænke over. Hans dybe nedture og høje lykketrip er beskrevet indfølt og gripende.

Der er udgivet mere end 1000 romaner og biografier om H.C. Andersen i Danmark.

Denne emneliste beskriver et lille og aktuelt udvalg af meget høj kvalitet.

99.4 Biografier

NB! Alle biografierne står på bibliotekerne under **99.4 Andersen, H.C.**

Andersen, Jens

ANDERSEN – EN BIOGRAFI

Gyldendal, 2003. To bind. 527 s. + 439 s.

Der findes to store samlede fremstillinger af H.C. Andersens liv og værker i Danmark. Jackie Wullschlagers er den ene, og dette er den anden, som Jens Andersen har brugt flere år på. Han skildrer H.C. Andersen, som han var livet igennem – som menneske, som mand og som digter. Jens Andersen forholder sig desuden ræsonnerende til de mange myter, der eksisterer om Andersen. Biografien giver en nuanceret fremstilling af digteren og præsenterer nye sider af ham. De knap 1000 sider er en nydelse at læse, og man bliver inspireret til at fortsætte læsningen i de mange litteraturhenvisninger.

Dorset, Rolf

PARADISBARNET – EN BOG OM H.C. ANDERSENS HERKOMST

Tiderne Skifter, 2004. 264 s.

Var H.C. Andersen i virkeligheden søn af Christian den VIII og komtesse Elise Ahlefeldt-Laurvig? Forfatteren har studeret hidtil overset materiale, og han forfølger myten.

Koefoed, Niels

H.C. ANDERSEN – DEN STORE EUROPÆER

Reitzel, 1996. 94 s.

En lille bogperle, der sætter H.C. Andersen ind i samtidens kulturelle og litterære situation og den europæiske tradition. Den beskriver hans storslåede internationale orientering. Forfatteren præsenterer dansk guldalders kulmination i 1840'erne med Andersen, Kierkegaard, Grundtvig, Ingemann og Blicher.

Kjølbye, Bente

H.C. ANDERSEN OG VENINDERNE

Christian Ejlers, 1997. 328 s.

Selv om H.C. Andersen aldrig levede sammen med en kvinde, nærrede han dybe følelser for kvindekønnet og knyttede flere langvarige venskaber. Disse belyses med forfatterens egne citater. Man bliver klogere på H.C. Andersens kærlighedsliv, men spørgsmålet er, om man også bliver afklaret?

Lund, Preben

RUNDT OM H.C. ANDERSEN

1 CD-Rom, 167 s.

En glimrende introduktion til H.C. Andersens liv og produktion. Opdelt i otte temaer. Meget informativ og vedkommende. Grundig omtale af H.C. Andersens romaner. Kan også anvendes i folkeskolens ældste klasser. Ærgerligt den kun findes på CD og ikke i bogform

Mylius, Johan E. de

FORVANDLINGENS PRIS

Høst, 2004. 384 s.

Spændende fortolkninger og overraskende nytænkning af en af nutidens store H.C. Andersen-forskere. En dybtgående analyse af H.C. Andersens eventyr – eventyr, der i begyndelsen var et venstrehåndsarbejde for forfatteren, men senere udviklede sig til en slags modernisme – evigt aktuelle som de er.

Møllehave, Johannes

H.C. ANDERSENS LIV FORTALT FOR BØRN

Sesam, 1994. 143 s.

H.C. Andersens fattige opvækst og udfordrende tilværelse, inden han blev berømt. Om de smertefulde nederlag inden for dans, sang og skuespil som elev ved Det Kgl. Teater. En nem og underholdende introduktion med dejlige illustrationer af Vif Dissing.

PÅ BESØG: MED H.C. ANDERSEN PÅ DANSKE HERREGÅRDE

Mette Winge og Claus Seidel

Aschehoug, 2004. 144 s.

H.C. Andersen var en populær gæst og morsom entertainer, der brød kedsomheden på mange danske herregårde. Hans besøg på 20 herregårde beskrives og illustreres gennem citater og fortællinger om det liv, H.C. Andersen yndede rundt omkring i Danmark.

Stybe, Vibeke

„BØRNENE KYSSSEDE MIG KÆRLIGT“

DPU's forlag, 2004. 132 s.

Bogen beskriver H.C. Andersens forhold til børn. Både børnene, han mødte hos de familier, han besøgte – og legene med dem – samt børnene i eventyrene. Vibeke Stybe gennemhuller myten om, at H.C. Andersen ikke bryder sig om børn.

Sørensen, Villy

SØRENSEN OM ANDERSEN

Gyldendal, 2004. 162 s.

Artikler om H.C. Andersen skrevet over et halvt hundrede år, og som primært handler om den psykologiske indsigt, H. C. Andersen udtrykker i sin produktion.

Wullschlager, Jackie

H.C. ANDERSEN

Hans Reitzel, 2002. 502 s.

H.C. Andersens liv og kunst, hans indre tankeliv og følelser beskrevet med en englænders øjne. Omfattende kildehenvisninger og brug af citater, der øger kendskabet til Andersens psyke. Wullschlager forholder sig bl.a. til betydningen af forfatterens uforløste seksualitet.

Dvd

Det Danske Filminstitut
H.C. ANDERSEN PÅ FILM

En pakke med otte animations- dukke og dokumentarfilm.
185 min. Tilladt for alle.

Video

H.C. ANDERSEN OG DEN SKÆVE SKYGGE
Instruktør Jannik Hastrup, manuskript Bent Haller

Forlag: Trust Film Sales, 2002. 1 kassette (VHS).

Animationsfilm med stærke biografiske og litterære træk –
og en drilsk skygge.

Guide

Dael, Merete
I FORFATTERENS FODSPOR.
PÅ EVENTYRTUR I H.C. ANDERSENS
FODSPOR. EN BØRNETUR-GUIDE
I KØBENHAVN.

Udg. af DBC, 1995. Også indtalt på lydånd
af Lydavisen, KKB, 1995.

Forslag til ture gennem H.C. Andersens
København: Hvor han levede,
oplevede og skrev.

Se alt om og af
H.C. Andersen på
www.bibliotek.dk

Links

www.hca2005.dk

H.C. Andersen sekretariatet til oplysning
om H.C. Andersen med kalender og
landsdækkende aktiviteter.

www.andersen.sdu.dk

Syddansk Universitetscenter, tekster og forskning.
46 fine litterære og biografiske links.

www.ugle.dk

Sange med tekst af H.C. Andersen

www.assistens.dk

Assistens kirkegården i København hvor H.C. Andersen
er begravet sammen med andre kendte danskere.

www.skulptur.odense

Skulpturguide i Odense til mange af H.C. Andersens
kendte eventyrfigurer.

www.faktalink.dk

14 siders oversigt over hans liv, værker, myter
og eventyr samt gode kildehenvisninger.
Gratis adgang fra biblioteket.

www.forfatterweb.dk

Essay med omfattende litteraturliste.
Gratis adgang fra biblioteket.

UDARBEJDER: MERETE DAEL
UDGIVER: DBC MEDIER AS © 2005
GRAFISK DESIGN: HENRIETTE MØRK
ILLUSTRATIONER: HELLE VIBEKE JENSEN
TRYK: A-PRINT, ESPERGÆRDE
VARENR. 47110501

